

REVISTA POLITICĂ

Abonamentele:

în Austro-Ungaria pe an pentru cărțurari 8 cor., pentru țărani 5 cor., în România și străinătate pe an 10 cor. Abonamentele se plătesc înainte la administrație și se pot face pe 6 sau numai pe 3 luni. Un număr 15 bani.

Inseratele:

se trimite numai la administrația foii și costă: un rând pețit, sau spațiul său, prima dată 12 bani, a doua oară 18 bani, a treia oară 24 bani. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare în fiecare Duminică.

Redacția și Administrația: strada Tâmplarilor N-rul 16.

Cum nu vii tu, Tepeș Doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i împarți în două cete, în **nebuni** și în **mișei**.
Și în două temnițe large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la **pușcări** și la casa de **nebuni**.

Eminescu.

Fraților munteni!

Luni în 5 Decembrie a aflat loc alegerea de deputat în statul împărăției în locul d. conte Bellegarde. La alegerea aceasta a picat candidatul partidului d. Dr. Reuș cu 1445 voturi. Din căderea domniei-sale ne-am putut alege cu învățătura că așa zisa organizație a partidului nostru este o minciună. Organizație nu există, căci dacă ar fi existat, atunci n'ar fi avut voe unii politicieni să lucreze cu mijloace mișelești, ca să scoată deputat cu de-asila pe un bărbat, care le place lor, în potriiva voinței poporului. Se va face deci o noauă alegere Luni în 12 Decembrie între ceilalți doi candidați, cari au primit cele mai multe voturi, domnia Boncheș (cu 1862 voturi) și Sêrbul (cu 2671 voturi).

Noi ne-am bucurat, că candidatul nostru d. George Boncheș, fără a lucra cu parale și minciuni, fără a da de băut norodului sau a se vinde la străini, a câștigat un număr așa de frumos de voturi.

Dar ne-am mirat de numărul destul de mare de voturi, pe cari le-a primit d. Sêrbul. Aceste voturi se explică prin faptul, că pentru Domnia-Sa s'a agitat cu mijloace, pe cari noi

nu le putem aproba, mai cu seamă tovarășii Domniei Sale domnia funcționari dela fond și slujbașii lor bereznicii. Ei au agitat într'una făgăduind norodului lucruri minunate, pe cari d. Sêrbu nici când nu le va putea împlini, fiindcă sunt în potriiva legii și fiindcă atunci, când va fi ales deputat, nici nu va avea puterea, pe care o are acuma. Ba, în locul său va veni un străin, care apoi va nedreptăți poporul, fără ca să-l poată opri domnia Sêrbu.

Mai departe lucră bereznicii pentru d. Sêrbu înfricând norodul, că li se va face oamenii, cari nu vor vota cu d. Sêrbu, o mulțime de neajunsuri și nevoi din partea fondului. Oameni buni! Să nu vă temeți! Domnia Sêrbu nu este stăpânul fondului. Și chiar de-ar fi, n'ar putea face ce ar voi, căci fondul are legile lui, după cari are să se facă poporului dreptate, iar nu strâmbătate.

Noi, cari am fost din capul locului pentru d. George Boncheș, îl susținem și acuma din răspuțeri ca candidat și rugăm pe cinstiții alegători să-i dea voturile, că el este un bărbat cuminte, cinstit și vrednic, care nu-i nici un slujbaș atârnat de cineva, nici nu-i vândut cuiva pentru bani sau măririi. El va lupta bărbătește pentru drepturile voastre după pilda strălucită a înaintașului său d. conte Bellegarde, a cărui urmaș demn va căuta să fie.

Dacă și la alegerea din 12 Decembrie vor lucra aderenții candidatului contrar cu mijloace mișelești, ca de pildă telegrame falsificate, în

cari să se respândească știrea minciunoasă că d. Boncheș se retrage sau numai candidează, să nu le credeți de loc.

D. George Boncheș rămâne candidat și așteaptă dela frații săi țărani sprijin, iar orice știri contrare să știți bine că sunt scor-nituri răutăcioase și să nu le dați de loc cre-zământ. Dacă ar fi avut de gând să se retragă, ar fi făcut acest paș înainte cu o săptămână și l-ar fi făcut singur cunoscut alegătorilor săi. Nu l'a făcut însă, fiind că nu s'a putut înțelege cu Sêrbu, și candidează deci hotărât mai departe, iar noi îl sprijinim rugând țără-nimea, preoțimea și învățătorimea noastră, care așteaptă vremuri mai bune, să-l sprijinească din rășputeri.

Frați munteni! Înainte cu Dumnezeu pentru fratele vostru George Boncheș!

○ scrisoare.

(Publicăm aceasta scrisoare cu plăcere asupra careia vom reveni în numărul viitor.)

Cătră onorata Redacție a ziarului „Revista Politică“ în Suceavă, str. Tâmplarilor Nr. 16.

D-Voastră ați declarat solemn în numărul prim al ziarului „Revista Politică“, unde ați spus resvedit, că nu voiți crearea unui al doilea partid, adică desbi-narea Românilor în două tabere, ce ar însemna o luptă nimicitoare între frați, ci voiți numai și numai să faceți o controlă prin critică aspră și meritată, spre a depărta răul în folosul existenței noastre ca Români pe terenul politic. Cu privire deci la actuala stare politică destră-bălată părtinitoare, de nimene bine înțeleasă a Româ-nilor din țară, care politică nimicește cu desăvârșire comunele mixte și cele periclită pentru totdeauna, ba slăbește chiar toată activitatea tuturor luptătorilor aprigi din aceste comune atât prin ignoranța factorilor chemați a politiceii noastre naționale cât și mai ales prin nehotărâtă atitudine a politicianilor noștri față de dușmanii noștri etnici și cu privire la actuala numărare a poporului precum și a viitoarelor alegeri dictale, care va fi chemată să hotărască asupra întrebărilor pendente: precum de tot actuala chestiune a bisericii noastre gr. or. din Bucovina, a școlilor de minoritate în co-munele mixte, dreptul părințesc asupra limbei la în-școlarea copiilor precum în genere și a altor întrebări, și cu privire la chestiunea limbilor în țeară, ne dă actuala situație politică prin procedura unilaterală a politicianilor noștri cea mai sigură garanță pentru enormele pierderi pe toate terenele și nimicirea Ro-mânilor din țară.

Spre grabnica clarificare a situațiunii actuale și spre evitarea nasterii de partide în dauna solidarității noastre, Vă rugăm cu insistență, să conchetați în timpul cel mai scurt la Cernăuț un mare congres național

general al tuturor Românilor din țară. Acest congres va ave tema sublimă, de a clarifica neînțelegerile între frați pe basa unei atitudini parlamentare fără perso-nalități, fără animosități sau atacuri, ci numai spre ajungerea scopului în favorul neamului românesc, adică spre ajungerea unei înțelegeri între frați, cari să formeze în timpurile aceste de tot critice o falangă puternică contra dușmanilor etnici.

Ștorojineț, la 2 Decembrie 1910.

Isidor Barbier	George Strejac
T. Sauciuc	George Filievici
Cornel Vasilovici	Popovici
Arcadie Vihnean	M. Filievici
Eusebie Procopovici	Palievici
Mihai Reguș	Ioan Bucevschi
Teodosie Mardarie	Z. Voronca
Grigoraș Sucevan	Verbovski
George Antonovici	Palievici
Simion Reli	

și mulți alții.

Rugăm a publica șirele aceste numai decât în or-ganul D-Voastre. Cu stimă

Luf.

Situația în „tabăra“ română.

Sub titlul acesta publică d. M. Chisanovici în revista sa „Wahrheit“ un articol, în care ni ține și nouă istor dela „Revista politică“ o predică. Scopul nostru a fost tocmai aducerea în discuție a diferitelor afaceri din „tabăra“ română și de-aceea o predică mai ales a d. Chisanovici ni'i foarte binevenită. E drept, că nu-i tocmai frumos ca să fie între Români partide, dară pricina că sunt nu suntem noi, ci tocmai domnii din „comitetul național provizor“, cari prin doi ani de zile n'au lucrat nimic, ca să împiedice formarea de partide, ci din contră l'au jignit în mod neomenos pe contele Bellegarde, încât a părăsit țara în credință, că la „conducerea Românilor din Bucovina stau oameni perfizi.“ Domnii Chisanovici și Tofan se plâng în Wahrheit, că ne-am atins de D-lor. N'am făcut-o din cauza, pentru-că D-lor „pot de veni ceva“, ci din cauză, că D-lor ca gazetari în posesiunea întregii prese românești din țară nu numai că n'au împiedicat relele, de cari sin-guri sunt convinși, ci le-au sporit încă prin ga-zetele lor. Se miră d. Chisanovici de „limbagiul“ ga-zetei noastre? Suntem convinși, că lumea românească se miră mai tare de limbagiul, în care au scris „Foaia poporului“, „Patria“ și „Lehrerzeitung“ la adresa d. Bellegarde, Lițu și insp. Dolinski. Gazetarii Chisa-novici și Tofan fac ca jidanul: El te bate și el strigă. D-lor voiesc să improaște cu glod și să fie stropiți cu flori și parfum.

D. Chisanovici mai strigă, că Românii îndată fac partide, și că „Revista“ are un partid, dară la urmă declară, că „dacă nu va înceta lumea cu critice și batjocuri la adresa D-Sale va forma și D-lui un partid, însă de tot radical și for-

mat de bărbați într'adevăr cinstiți". Noi însă declarăm, că n'avem partid și dacă ni va conveni partidul d. Chisanovici vom intra și noi în el.

Ne bucură în fine convocarea unui congres al învățătorilor români și vom fi și noi acolo.

În jurul programului lui Boncheș.

„O bancă pentru răscumpărarea gospodăriilor țărănești încărcate cu datorii“ doară pe cealaltă lume se va pute face, pe aceasta lume însă nici o dată. Așa glăsuște Foaia poporului sau mai bine zis Aurică Onciul, care o împle cu articolele sale. Și el ni-o și dovedește! Fiecare bancă trebuie să piară, dacă să depărtează de calculul neguțătoresc. Cine va da bani pentru așa o bancă, care ar ave să răsipească banii pentru moșiile țărănești înecate în datorii mari? Numai oamenii proști, cari n'au nici o idee despre mersul banului și al unei bănci pot susține o atare gogomănie ca punct de program politic. Aceasta gogomănie e croită pentru a întuneca mințile țăranilor și a-i înșela cu făgăduieli deșerte înaintea alegătorilor. Sună frumos aceste cuvinte scrise pe înțălesul tuturor, dară ce folos că nu-s adevărate! Decât ar fi înșirat aceste cuvinte, mai bine șpunea Foaia poporului pe față: Așa o bancă nu se poate face, pentru că ea iese din capul unui țăran prost și nu din capul cel mintos alui Aurică Onciul ori cel puțin alui Florică Lupu. La noi se face numai aceia, ce le trăsnește la domnii aceștia prin cap, și ce vine dela un biet țăran năcăjit și fript, care ne cunoaște toate nevoile, nu se primește.

Și mă rog, cinstiților gospodari, de ce să nu se poată face așa o bancă? Trebuie să te depărtez la așa un lucru de calculul neguțătoresc? Noi răspundem cu nu! Și eacă din ce pricină!

Știe doară toată lumea, că țăranul nostru ține la moșie, ca la ochii din cap, și cu tot dreptul, că dacă n'ar ave moșie, n'ar ave nici alt câștig și ar peri de foame. Gospodarul nostru vinde deci rar o moșie de voie bună!

Dară ce folos, dacă îl înneacă datoriile și-i vine cuțitul la os, nu-i mai ajută nemică! Gospodăria sau moșia îi se scoate la „licitație“ și se vinde apoi cu un preț de batjocură. Câte gospodării de-a noastre nu s'au vândut, după cum spun oamenii, la dobă? Nu-i sat dat de la Dumnezeu în toată țara, unde să nu fi nenorocit zeci de familii românești, pierzând tot avutul lor în modul acesta.

Dacă strigăm în gura mare că ne cutropește puhoiul străin, atunci e aceasta călea pe care intră pustiind moșia românească. Să vedem însă cum o fac?

Se știe că după lege se vând locurile la licitație așa, că se strigă din partea judecătorului dintăi prețul cel mai mic, care face numai jumătate din valoarea adevărată și acei ce-l vreau să-l cumpere îl tot urcă întrecându-se întreolaltă. La o astfelu de licitație vine mai totdeauna numai câte un jidan, care a pus ochiu mai de înainte pe locul ce se vinde și l'a prins pe

gospodariul dator cu împrumutul în mrejele sale, și dă doară numai cât o coroană mai mult peste prețul, care l'a strigat judecătorul, ca să spuie, că el a dat tot ceva mai mult, și cumpără astfelu locul numai cu jumătate de preț, nefiind alți cumpărători, cari să-l întreaacă. Dară dacă se și string mai mulți cumpărători jidani, când se vinde la licitație un loc la front bun de dughiană bunăoară, apoi se învoesc ei întreolaltă, să cumpere unul din ei locul cu prețul cel mai mic, ce-l strigă judecătorul dintăi, eară ceilalți se lasă de cumpăratură să nu-i strice „gheșeftul“ celuiia ce cumpără locul, și capătă de la acesta pentru binele ce i la făcut, câte un bacșiș gras. Creștinu și romănu n'are nici habar de se vinde vre un loc la licitație și dacă poate și știe din întâmplare, ori n'are bani să cumpere ori i-și gândește, că ar fi un păcat să cumpere la așa o vânzare, ce se face de-a sila, pe un preț de batjocură locul aproape-lui său, care a ajuns la nevoie. Așa se fac la noi mai toate licitațiile. O știe asta toată lumea și o știu și capii noștrii, (cari s'au cam înpuțit acuma) Aurică și Florică. Cel dintăi știe doară toate și toacă din cer, cel din urmă a fost doară singur, înainte de ce a ajuns la mărire așa strașnică, judecător și a vândut destule gospodării țărănești la dobă. Priviți numai gazeta oficioasă „Czernowitzer Zeitung“, unde se dau după lege de știre despre toate licitațiile, câte gospodării țărănești se vând în fiecare săptămână și Vă ve-ți îngrozi de averea românească ce trece în punga străină. Și mai spunem aice în treacăt că bun lucru și de laudă ar fi, dacă gazetele noastre ni-ar aduce în fiecare număr știrile scoase din gazeta oficioasă, despre moșiile, ce se vând la licitație și dacă ar rândui știrile aceste după districte și ziua vânzării, ca să știe și acela, care nu citește gazeta oficioasă ci numai cele românești, despre vânzările ce se fac. În modul acesta ar ajunge poate și într'o mână românească câte o moșie scoasă la dobă.

Și acuma să ne întoarcem la jidanul, care a cumpărat o astfelu de moșie scoasă la dobă cu jumătate de preț și ne întrebăm, s'a depărtat oare D-lui de calculul neguțătoresc?

Doamnă ferește! Când ai mai văzut, să facă un jidan un „gheșeft“ ce nu-i aduce câștig?

Trebuie să știți cinstiților gospodari că jidanul, care cumpără o astfelu de moșie la dobă nu plătește mai târziu nici un ban mai mult, decât doară taxa pentru transcriere și timbrul (ștemplul) de o coroană pentru protocol. Și acuma mă ve-ți întreba poate, da ce-i cu datoriile, cu care-i încărcată moșia, oare nu le ia cumpărătorul și pe aceste în spate? Răspundem că nu! Datoriile aceste să plătesc din prețul, care l'a plătit cumpărătorul pentru cumpăratură la judecătorie! Cel ce are de cerut bani îi scoate la judecătorie, și care negustor s'a intabulat cu paralele sale mai de cu vreme pe moșie, acela vine și mai degrabă la plată! Ca să știți ce se întâmplă dacă nu ajunge prețul plătit pentru a acoperi toate datoriile, cu care-i încărcată moșia, Vă mai spun, că acei negustori cari s'au intabulat mai târziu cu paralele lor pe moșie, rămân în pagubă—adeacă nu capătă nemică—și în nici un caz nu păgubește

cumpărătorul, căci el o capătă moșia vândută în samă „curată“ adecă fără oareșcari datorii.

Așa glăsuște legea pentru toți și așa se face totdeauna or de-i cumpărătorul creștin ori jidan.

Dacă stau astfelu trebile, să ne punem întrebarea, de ce nu s'ar pute oare face o bancă, care ar avea grijă să păzască când se vinde o gospodărie țărănească sau și una străină în părțile noastre la dobă, și să trimată și ea la licitație un om de încredere de a ei, care să le mai strice câte odată jidanilor; „gheșeurile“ lor, și să se întrecă cu ei la cumpăratură. Se înțelege că nu trebuie să dea pe moșie mai mult, decât face, și asta e ușor de făcut, că or ce moșie ce vine la licitație e dintăi prețuită și e scris în acte până la un ban, cât face. În multe cazuri ar pute să scoată câte o moșie din ghiarele jidovești. În multe cazuri ar pute cumpăra câte o moșie, așa cum o cumpără jidanii numai cu jumătate de preț și să o vândă apoi mai bine se înțelege numai la oamenii noștrii scofându-și cheltuielile și miluindu-l și pe dătornic, a cărui moșie s'a vândut și care a ramas, de multe ori fără vină, la sapă de lemn.

Așa o banca s'ar pute ușor face și vede fiecare că ar merge bine.

Dacă câștigă cu „gheșeurile“ făcute la licitație jidanii parale multe și grele,—ar pute să o facă asta și o bancă românească, care ar mai avea pe lângă asta și o inimă caldă pentru gospodarul nenorocit și l'ar pute milui cu o parte de moșie. Pentru așa o bancă s'ar afla bani, că după cum V'am arătat banii aceștia nu s'ar răsăpi, ci ar tot crește, aducând folos țărănimii.

Deci, cinstiților gospodari, nu-i tocmai o gogomănie și o prostie de-a susține ca punct de program întruchiparea unei astfelu de bănci și nu-s oameni proști acei ce susțin acest punct de program. Nu punctul acesta de program e croit pentru a întuneca mințile alegătorilor, ci articolul amintit din „Foaia Poporului“, care susține că așa ceva nu se poate face pe asta lume, doară pe cealaltă. Și să nu credeți, că domnii dela „Foaia poporului“ întunecă lumina din neștiință — că D-lor îs oameni foarte cumiți! — Nu! Ci din răutate și anume ca să nu-i credă oamenii lui Gheorghe Boncheș și să nu-i dea glasul! V'am dovedit că chiar întâilea punct din programul alui Boncheș de care s'a acațat „Foaia poporului“ e bun și Dumnezeu să ne ajute să-l vedem ales și la lucru!

Dela Hotin.

Cum lucrează partidul.

(Campania murdară împotriva d. inspector Dolinsehi.)*

„Statutul partidului național român din Bucovina“ spune în capitolul V, § 4, că adunările districtuale au să nomineze candidații pentru dietă.

Cu „organizația“ nouă, ce o avem, acest paragraf din statut este făcut să rămâie numai

*) Declaram din capul locului, că d. Dolinsehi e departe de informațiunile, ce le-am primit N. R.

pe hârtie, să nu fie observat și împlinit cu simțenie, pentru a aduce pace și ordine în districtele noastre, cari dacă se burzuluiesc cam des și nu voiesc să știe de partid și organizație, cauza este tocmai că nu li se respectează drepturile fixate în statut!

Este lucru vechi, și acum, durere, se repețește din nou, că bărbați străini de un județ oarecare își amestecă nasul în el și încep nepoftiți să facă agitații politice înainte încă de ce și-a exprimat **poporul** din acel district judecata și voința sa. Aceasta este cel puțin o **obraznicie**, dacă nu chiar **mişelie** și este de natură a **zădarnici orice organizație solidă**, care trebuie să **se bazeze pe înțelegerea și unirea perfectă a Românilor din diferitele cercuri electorale.**

Că „statutul“ este menit să fie dela început un copil mort, și deci organizația o **minciună goală**, ne dovedesc **documentele** autentice cele aducem mai la vale.

Într'o scrisoare adresată „tuturor domnilor președinți ai comitetelor districtuale“, și iscălită de d. Dr. Iancu Flondor ca „președinte al comitetului național“, se spune între altele:

„Organizația partidului național **este gata** (De când?? N'am văzut-o!! N. R.) în toate districtele și-și poate deci începe lucrul.

Întăia ei chemare este, de a **pregăti viitoarele alegeri generale** în dietă. Organizație, întâia chemare, alegeri! Am priceput!! **De alegeri vă arde, de mandate vi-i foame!**

Și-apoi mai departe: „La ținta aceasta duce singura cale, de a cerceta mai întâi, care candidat are cei mai mulți sorți de reușită în respectivul district și de a crea apoi prin **sugestiune** pentru candidatura aceasta în întregul district un curent atât de puternic, încât să devie zădarnică orice altă candidatură“. Cine voește să priceapă mai bine acest șurub ascuns al noii organizații, să privească alegerea dela Câmpulung. Doi-trei politicieni (vânduți lui Coco Wassilko N.R.) proclamă la Cernăuț la masa verde candidat pe o slugă credincioasă a lor. Comitetul districtual **capătă ordin să-l** proclame, fie cu putere sau chiar cu înșelăciuni, și poporul nici nu și-a dat bine părerea asupra candidaților, când să și începe de cei din Cernăuț o ne bună agitație politică, pentru a **„zădarnici orice altă candidatură“** și de a-l scoate ales pe al „nostru“, **împotriva voinței poporului!**

Renunțăm de a reproduce în întregime scrisoarea d. Flondor. Suntem perfect lămuriți asupra noii „organizații“, care cu 6 luni înainte de alegerile dietale începe să-și „**plaseze**“ slugile credincioase, **falsificând și ucigând voința poporului**. Reacțiunea însă vine, nu vă temeți! Și va fi puternică? Documentul mai însemnat vine acum. Din scrisoarea d. Flondor am văzut **metodul** noului sistem de **organizație**. Acum vom vedea și **aplicarea practică** a acestui metod din partea d. Aurel Onciul.

Ccia ce n'a putut face în scrisoarea sa d. Flon

dor, a făcut în alta trabantul său. Onciul Flondor a vorbit de „sugestione”, Onciul arată și **persoana care trebuie** „sugestionată” poporului. (În Câmpulung d. Reuț. N. R.)

Iată memorabila scrisoare, dată din 5 Octombrie 1910 la Viena și trimisă domnilor învățători ai districtului Solca.

Stimate amice!

M'am simțit **totdeauna prieten credincios al învățătorilor** și spre a dovedi prin faptă prietenia mea am stăruit din resputeri, a îndrepta starea învățătorilor și spre scopul acesta a-i echipare după dorința întregii învățătorimi, funcționarilor celor patru ranguri de jos. N'am izbutit deplin cu planul acesta din pricina rezistenței de fier a întregului ministeriu și a tuturor factorilor politici din apus, și m'am văzut silit să renunț până la înființarea școalelor civile la acordarea rangului IX și VIII. Ori cum am exoperat însă rangul XI și X și prin aceasta am mijlocit tocmai învățătorilor celor mai nevoiași lefe cum nu le au în altă țeară a Austriei. Pentru aceasta încă astă vară m'a mustrat la Ischl ministrul finanelor, învinuindu-mă, că am înhămat pentru învățători țeara, cum nicăire aiurea.

Totuși superiorii sunt nemulțămiiți, nedându-și samă, că și ei au profitat de regularea lefelor, mijlocită de mine, prin adaosul de 25 %, ce li s'a acordat ca avans și reprezintă un plus de cel puțin 350 cor. față de lefele de mai înainte. Cu toate aceste sunt gata, să țin samă de dorințele superiorilor și să le exoperez, îndată ce se va fi votat în cameră birul pe vin ars și astfel se va fi înlăturat deficitul grozav al țerii, ceea ce probabil va urma încă în toamna aceasta, jumătate din adaosul de activitate, convenit după rang, ca echiparea cu funcționarii statului să fie deplină.

Spre a-mi dovedi cu desăvârșire prietenia și a-mi împlini și ultima juruință dată învățătorilor, nu am acuma decât să caut, să între în dietă cel puțin un reprezentant al învățătorimii. Împlinirea juruinței acesteia este de tot grea față de deprinderea vechie a gospodarilor noștri, de a alege nu după însușile personale, ci după mărimea boieriei candidatului. Din pricina aceasta nu văd nici un singur cerc electoral, unde ar putea izbuti din propria putere un învățător, și știu din capul locului, că nu va succede alegerea unui învățător, decât luându-l sub aripe un deputat din cameră. Între colegii mei din cameră însă nu se încumută nici unul, să încerce într'un mod așa de greu popularitatea sa, și drept aceea nu rămâne, decât să fac eu încercarea aceasta. Făcându-o, n'am pentru ea alt loc, decât cercul meu electoral, și îndeosebi, din lipsa unor candidați locali marcați, cari să se împuie alegătorilor, județul Solcii. Trebuie deci la Solca să ne încercăm norocul cu învățătorul — candidat.

Ca învățătorul ales la Solca, care va fi probabil singurul învățător — deputat, să poată apăra cum se cade interesele învățătoresți, el trebuie să încapă în consiliul școlar al țerii și deci să fie ales mai înainte în comitetul țerii. Spre Scopul din urmă însă se recere pe de o parte, să fie domiciliat la Cernăuți iar pe de altă

parte să aibă atâta trecere în partid, încât să-l aleagă ceilalți deputați în comitetul țerii, iar singurul învățător, care corespunde acestor două condițiuni este Mihai Chisanovici. Din cauza aceasta domnul Iancu Flondor dorește mereu alegerea lui Chisanovici, și anume în singurul cerc posibil, la Solca. Tot din cauza aceasta comitetul național și fără îndoială și adunarea națională vor recomanda numai decât pe Chisanovici pentru Solca, și iarăși din cauza aceasta îmi leg eu soarta mea de cea a lui Chisanovici, declarând opoziția contra lui Chisanovici de un vot de neîncredere, dat mie. Și apoi Chisanovici are mai mulți sorți, de a fi ales, decât ori care învățător. Căci prin lupta vitească, care a dus-o el prin zece ani, el a contribuit mult la emanciparea țărâimii și și-a câștigat astfel merite neperitoare și pentru țărani. Mai departe țărâni, alegând în el nu învățătorul, ci viitorul membru al comitetului țerii, care are puterea, de a le ajuta cu succes, mai lesne se vor îndupleca să-i deie glasurile. În urmă mai mulți fruntași, cu cari am vorbit cu prilejul adunării districtuale dela Humor, mi-au zis, că țărâni din județul Solcii s'au hotărât să aleagă pentru Solca după sfatul meu și pe cinstea mea pe acela, pe care le voi recomanda eu. Și eu am de gând, să recomand pe Chisanovici cu toată căldura, în fiecare comună, tuturor alegătorilor.

Știu, că Domniile Voastre ați cugetat până acuma la d. Dolinschi. Nu tăgăduesc, că d. Dolinschi este un om cinstit, care merită tot sprijinul. Dară pentru deputăție el nu se potrivește așa ca Chisanovici, ba chiar defel. Căci Domniului din cauza lipsei de domiciliu la Cernăuț și a trecerii necesare în partid nu va ajunge nici-când în comitetul țerii și deci și mai puțin în consiliul școlar al țerii. Și chiar ca simplu deputat nu-și poate împlini cum se cade dătoria, fiind legat prin slujba sa de Humor, unde ca slujbaș nu poate face nimic, și lipsind din cauza aceasta din Cernăuț, unde i-ar fi locul. În urmă i se opune și un motiv de principiu. Față de deprinderea amintită a gospodarilor noștri, adică, de a alege după mărimea boierii, îndeosebi pe prepozițiilor, prefectii și pretorii, partidul combate din principiu ori ce candidatură a unui prepozit în cercul oficiului său, pentru că cuprinde în sine primejdia, să fie aleși ca reprezentanți ai poporului numai funcționari, robi ai guvernului, cari din cauza dependenței lor nu sunt în stare să apere cu energie interesele române. Primejdia aceasta ar deveni direct iminentă, dacă chiar învățătorii, oficerii poporului, ar comite o atare greșală și ar da astfel o pildă rea țeranilor încă neșcoliți în politică. Din cauza aceasta este exclusă putința, ca șeful partidului, comitetul național și adunarea națională să recomande candidatura inspectorului Dolinschi în cercul său, și învățătorimea din Solca, până acuma modelul organizației și disciplinei, ținând la candidatura d-lui Dolinschi, s'ar pune în opoziție cu întregul partid și ar comite un act de resvrătire, fără să aducă cel mai mic folos inspectorului venerat de ea. Noi suntem gata, să recompensăm meritele d. Dolinschi în alt fel, mai potrivit, și îndeosebit eu iau asupra mea obligația formală, de a stărui din resputeri

și angajând tot partidul, sau să-l mențin pe d. Dolinschi ca inspector la Humor, sau după placul lui să-l aduc ca profesor la școala de exercițiu a pedagogiului din Cernăuț. Modalitatea aceasta i-ar aduce d-lui Dolinschi un profit mult mai mare, decât deputăția în dietă, lipsită de venituri și împreună numai cu lupte și neplăceri.

Din motivele expuse, invocând vechile legături dintre mine și învățătorime, Te rog stimată prietene, să abstragi de la candidatura d-lui Dolinschi și să sprijinești din respecturi candidatura lui Chisanovici. Are el doară mai ales față de învățătorime merite necontestabile. Chiar acu poți să pregătești candidatura lui. D. Iancu Flondor adecă adresează în zilele acestea comitetelor districtuale o circulară, prin care le somează, să sondeze, cari candidați au cei mai mulți sorți de reușită în respectivul district. Factul acesta să se constate prin nominări scrise din partea tuturor președinților locali și prin un vot secret al comitetului. Te rog, să faci în comuna D-Tale tot posibilul, ca președintele local să nomineze pe Chisanovici și astfel din capul locului voința alegătorilor să fie de acord cu hotărâre viitoare a adunării naționale. Procedura de față a ingerenței preventive se aplică din considerații mai înalte numai în cazul Chisanovici la Solca și în cazul Iancu Flondor la Rădăuț.

Din aplicarea aceasta excepțională poți înțelege, ce însemnătate atribuim noi frunțașii cazurilor acestora. În toate celelalte cercuri electorale nici nu încercăm să influențăm voința alegătorilor. (Minciună! Câmpulung!! N. R.)

Adaugând încă, că apelul prezent îl adresez tuturor superiorilor din județul Solcii și membrilor comitetului districtual, Iți strâng mâna frățeste. Al D-Tale credincios

Aurel Onciul m. p.

Din scrisoarea d. Flondor, dar mai cu samă din cea următoare a d. Onciul, cred că fiecare din cetitorii noștri va fi deplin lămurit asupra organizației **așa cum o înțelege partidul.**

Dar să revenim asupra scrisorii d. Onciul. Era natural să o înceapă cu cuvântul „amic“! Cine nu-i este „amic“, cât timp îl sprijinește? Dar dacă nu l-ar sprijini? A dat de dracul! Amenințări, denunțări etc.

Cu șiretenia-i cunoscută, îmbinată cu **minciuni** d. Onciul începe din nou a-și arăta meritele ca „prieteni credinciosi al învățătorilor“ pentru starea lor. Chiar ministrul de finanțe să-l fi „muștrat“ la Ischl pentru cei câți-va gologani asvârliți învățătorilor, cari pe **departe** nu pot respăli munca, cheltuelile, și chinurile îndurate de învățători (d. Burciu. N. R.) pe urma alegerii „scumpului“ lor deputat Aurel Onciul! După ce li mai promite bani învățătorilor (cine-i prost sa-i creadă! N. R.) trece deodată la politică și spune, că în noua dietă îi trebuie și un deputat-învățător, dar că alegerea unui învățător nu va succeda, decât „luându-l sub aripe un deputat în cameră“. Bravo! Felicităm învățătorimea noastră, că după atâta slujbă și jertfă adusă

politicianilor, **nici nu-și poate proclama singură candidatul ei**, ci trebuie să-l iee cineva sub „aripile“ sale, și încă acel cineva nu s'ar găsi, zice d. Onciul, de n'ar fi D-Sa.

De ce **tocmai la Solca** trebuie să-și încerce d. Onciul și partidul „norocul“ cu învățătorul-candidat, **nu pricepem de loc.** Dacă după părerea D-Sale gospodării dela sate au „deprinderea rea de a alege nu după însușiile personale, ci după mărimea boierii candidatului“*), atunci să-l recomande inteligenței noastre **dela orașe!!**

Pentru un astfel de deputat-învățător, care „să poată apăra cum se cade interesele învățătoresți“ d. Onciul crede că sunt necesare patru lucruri: 1. să fie membru în comitetul țării, 2. membru al consiliului școlar de țară, 3. să domicilieze în Cernăuț și 4. „să aibă atâta trecere în partid, încât să-l aleagă ceilalți deputați în comitetul țării“. Concluziunea firească a d. Onciul este, că tuturor acestor condițiuni corespunde numai d. **Mihail Chisanovici!**

Ne îndoim, fără să avem intențiunea de a-l jigni pe d. Chisanovici, căci aici nu sunt în discuție calitățile D-Sale, ci numai simpatiile, pe cari le are la d. Onciul și alți bărbați din partid. E drept, că învățătorul-deputat, care ar fi membru în comitetul țării și în comitetul școlar de țară ar putea lucra mai mult și cu mai mare folos. Pentru a fi însă ales în comitetul țării și cel școlar de țară, credem că **învățătorului-deputat n'are să-i pese ori de are „trecere“ la ceilalți deputați.** Am voi să vedem, pe acei deputați, cari înainte de alegere se gudură în fața învățătorilor, le promit cerul și pământul, iar când este vorba de a da putere unui reprezentant al lor să se puie de pricină?? Sau îl cred ei numai pe d. Chisanovici de un reprezentant **demn** al învățătorimii, pe el, care în organele sale și-a bătut joc de toți?

Adevărul pare însă a sta în alte cuvinte, ce urmează: „Domnul Iancu Flondor **dorește** mereu alegerea lui Chisanovici și anume la Solca. (Deaceea sare acu d. Chisanovici așa de voinicește în ajutorul gheșeftarilor cu afacerile fondului: Iancu Flondor, Florea Lupu et comp. N. R.). Am înțeles! Organizație, întâia chemare, sugestiuine, dorință! Dar ca să aibă sugestiuinea un efect mai mare, d. Onciul adaoage și o amenințare mârșavă la adresa învățătorimii din districtul Solcii: „**îmi leg soartea mea de cea a lui Chisanovici, declarând opozițiunea contra lui de un vot de neîncredere dat mie!**“ (Și n'a primit acest vot de neîncredere în Solca de la poporul adunat? N. R.)

După laudele aduse d. Chiisanovici, se apucă d. Onciul de d. inspector Dolinschi, pe care toată suflarea românească din Solca, deci și învățătorimea, îl dorește deputat, pentru-că este un om cuminte, harnic și apărător cinstit al poporului.

Este adorabilă logica d. Aurel Onciul, când voește să arăte de ce nu va ajunge d. Dolinschi, fiind ales deputat, membru în consiliul școlar de țară și comite-

*) Nu-l drept! La Câmpulung au proclamat candidat tocmai un bărbat fără boerie, un țaran, pe care prietenul poporului, d. Onciul îl combate! N. R.

„din cauza lipsei de domiciliu la Cernăuț și a trecerii necesare în partid“. Să-ți răspundă alt cineva la naivitățile aceste, ca să nu le zic mai rău, d-le Onciul!

Cât de mari sunt svârcolirile d. Onciul și ale clicei D-Sale de a-și alege candidații doriți ori unde voește, se vede și din următorul pasaj, cu care combate candidatura d. Dolinski la Solca:

„Partidul combate din principiu orice candidatură a unui **prepozit** (prefecți, pretori, inspectori etc.) în cercul oficiului său, pentru că cuprinde în sine primejdia, să fie aleși ca reprezentanți ai poporului numai funcționari, **robi ai guvernului**, cari din cauza dependenței lor nu sunt în stare să apere cu energie interesele române“. Însfârșit Te avem în capcană d-le Onciul! Ia să ne spui de ce atunci ai pus toată lumea în mișcare de a alege la Câmpulung pe „prepozitul“ Dr. Reuț, pretor de judecătorie și „rob al guvernului“? (D. Reuț s'a cerut în urmă la Cernăuț, căci d. Dr. Florea Lupu i-a promis, că la băga la plăcinte în comitetul țării sau director la Centrală, ca să facă preț la moșii, ca la cea din Pătrăuț!! N. R.). Nu puteai să te întrepui pentru bărbați liberi ca contele Bellegarde, Boncheș ș. a.? Nu vezi cât de strașnic te contrazici? Sau „prepozitul“ dela Câmpulung, fiindcă ți-e slugă, îți **convine**, iar cel dela Solca fiind independant nu? Bine! Dar unde-i logica, consecvența?

Dacă învățătorimea din districtul Solcei va ține și pe viitor la d. Dolinski, zice d. Onciul, ea, **s'ar pune în opozițiune cu întregul partid și ar comite un act de răsvrătire**“.

Ce multă lumină a adus d. Onciul cu scrisoarea sa! Ce bine pricepem acum toate! Cei ce țin la un candidat, care n'are blagoslovenia politicianilor gheșeftari sunt direct „răsvrătitori“!! Am înțeles.

Dacă „organizația“ partidului va purcede în întreaga țară cu mijloacele murdare și mișelești ca la Câmpulung și Solca, căutând a îndepărta cu orice preț candidații iubiți și doriți de popor, resvrătirea va fi generală, iar cei ce-au provocat-o vor plăti-o cu capetele lor!

Trecem cu grație peste ultima încercare făcută de d. Onciul în scrisoarea sa de a depărta pe d. Dolinski dela candidatură: „**recompensarea meritelor în altfel mai potrivit**“. Nu avem cuvinte ca să infierăm acest **atac îndrăzneț la morala și cinstea publică**. Și apoi ne mai mirăm de ce înfloreste la noi în țară corupția? De ce pe timpul alegerilor se găsesc atâți candidați neserioși și gălăgioși, cari **speculează** numai pe cei „darnici“?

D. Onciul sfârșește scrisoarea sa cu o declarațiune: „Procedura de față a **ingerenței preventive** se aplică din **considerări mai înalte** numai în cazul Chisanovici la Solca și în cazul Iancu Flondor la Rădăuț“. Creadă care prost va voi, noi nu credem în această făgăduință minciunoasă!!

Frați români! Ați crezut că veți căpăta o orgazație solidă și trainică, care să garanteze respectarea voinței voastre și apărarea drepturilor voastre! În schimb vi se dau ingerenți

„preventive“ din considerări mai înalte (Citește întărirea oligarhiei!! N. R.) în urma cărora dreptul vostru sfânt de a Vă exprima voința nefalsificată la alegeri remâne o literă moartă o minciună!

Veți suferi încă lungă vreme minciunile aceste, cu cari Vă sapă groapa politicianii gheșeftari?

(N. R.) Publicând acest articol, suntem de părere că octroarea (impunerea) aceasta negheoabă a unui candidat puțin cunoscut în districtul Solcei poate să aibă urmarea ca învățătorii să naibă nici un reprezentant în dietă. D. Chisanovici să candideze într'un district unde are trecere..... Ne'ar bucura foarte candidatura D-Sale în districtul Siretelui.

Știre mărunte.

Care-i adevărul? În „Foaia poporului“ d. Aurel Onciul a scris negru pe alb: „Peste scurtă vreme va scăpa Centrala de ferestee și de se vor face iar jid o vești, meritul va fi al acelor ce latră!“ Mai întâi noi nu „latrăm“ d-le Onciul. Latră de pildă cănele, lupul și alte animale răpitoare!! Apoi este o minciună, că noi am fi căutat, să discredităm afacerile cu feresteele! Mai degrabă le-au discreditat unii politicianii gheșeftari, vânători de bani grei!—Tot d. Onciul spune mai târziu în „Patria“ (Nr. 92) despre aceeași afacere: „Trebue să adunăm toate întreprinderile de lemn într'o singură mare tovărășie cu participarea fondului (și sub patronajul lui Coco Wassilko! N. R.), care să rămăe pe veci!“ Întrebăm ca „proști“ pe prea înțeleptul Aurel Onciul: Care-i adevărul? Se vor desface afacerile cu lemnele fondului fiindcă merg rău, sau unii politicieni au învedere nouă gheșefturi grase?

Retragerea „irevocabilă“ a d. Flondor. Cât tâmbă-lău în jurul retragerii d. Flondor! Azi nu se discută la noi decât despre ea și cauzele ei, apoi ori de se va mai întoarce d. Flondor la cârma politică. Numai proștii nu vor înțelege această comedie politică!! Într'o scrisoare, ce a urmat demisiei, d. Flondor, îi scrie lui Aurel Onciul răsvedit: „M'am hotărât în mod **irevocabil**. Te supăr, o regret mult, dar n'am încotro. Îți doresc din suflet să fii scutit de decepțiuni amare și te sălut cordial“. Vra să zică, retragere „irevocabilă“, însoțită de o fină ironie la adresa d. Onciul, căruia-i dorește să fie „scutit de decepțiuni amare“! Tare ni se pare, că d. Onciul va fi tot așa de puțin scutit ca și trabantul său din Câmpulung, căruia contele Bellegarde cam tot așa ceva i-a dorit! Dar ce să vezi? Minune! Nu mult înainte de adunarea națională din 21 Noemvrie sosește o nouă telegramă din Strojineț: „**Regret**. Nu pot primi. Sunt hotărât să nu mai iau parte activă la politică, până nu mă voi desface de afacerile cu fondul“. Deci hotărârea D-Sale nu mai este „irevocabilă“ Sau da? Am voi să știm de care să ne ținem: De cea de la 7 Noemvrie, sau de cea de la 21? De cea irevocabilă sau de cea revocabilă? De cea cu gheșefturi sau de cea fără gheșefturi?

Care-i cauza demisiei șefului? În scrisoarea sa de demisie d. Flondor zice că: „Discordia și lupta dintre frați” este cauza retragerii D-Sale.

În scrisoarea adresată „adunării naționale” ținută în 21 Noembrie însă dă de cunoscut că „afacerile ca fondul” este cauza și că desfăcându-se de aceste afaceri, deci dispărând „cauza”, va reîntra în politică. Întrebăm și noi ca „proștii”: Care-i cauza a devărată a demisiei d. Flondor? Discordia sau lemnul? Căci nu putem crede că sunt „bărfelile josnice din partea unor nemernici” cum zice d. Onciul în frumoasa limbă a D-Sale și a răposatei „Voine”, cu care l'a învrednicit odată și pe d. Flondor și pe maică-sa moartă, iar azi ne învrednicește pe noi „nemernicii cărpaci”!

În atenția procuraturii din Cernăuț. Enstratie Pleșca din Crasna-Ischi a împrumutat dela Kellner, un jidan din Storojineț suma de 200 cor., pe care avea să o plătească după un an sau și mai degrabă dacă numai va putea face un împrumut de la banca țării. Pentru suma împrumutată s'a obligat Pleșca să plătească 20 cor. camătă pe an. Când colo ce să vezi? Fără să capete termen și fără să se fi împlinit timpul plății (împrumutul a fost făcut la 1 Martie 1910) se trezește bietul Pleșca la 1 Iulie 1910 cu o administrație executivă (Zwangsverwaltung) pe gospodăria sa din partea lui Leiser Kummel din Ropcea. Pleșca se duce la Kummel să se socotească, acesta îi cere suma de 365 cor. 58 b. Bietul Pleșca n'are ce face și plătește suma numită. Afară de aceasta sumă mai plătește lui Kellner 7 cor., ca să-i facă o scrisoare la banca țării pentru un împrumut și când a luat banii 1 cor. cinste. Pleșca a plătit așadară pentru 200 cor., **373 cor. 58 b.**

Nu numai Pleșca a pățit-o așa, dară și mulți alții precum e Ilnat Isopel din Storojineț, care pentru 40 cor. a plătit 120 cor.

Procuratura să cerceteze aceste cazuri și desigur că pe lângă aceste va descoperi multe altele.

Postul de vicepreședinte a tribunalului din Suceava încă tot nu-i ocupat. Un deputat român—al cărui nume îl cunoaștem—sa exprimit față de un străin, că nu mai încape nici o îndoială: Consilierul Handl trebuie să devie vicepreședinte la Suceava. Vra să zică, au ajuns și deputații noștri la convingerea că nu se mai poate nemiță face și au asvârlit pușca în păpușoi. Degrabă sau mai convins de asta! Dară credem, că s'or fi convins și alegătorii ce interes mare au domnii deputați pentru nevoile obștimei! Dacă ar fi vorba de o denumire a unuia din D-lor de profesor de universitate, consilier la curtea de apel sau măcar de Verwaltungsrat atunci să-i vezi la lucru! Pledează chiar pentru o sporire a posturilor! Dară așa nu-i doare, și li-i neplăcut, să intervie pe la ministrii! Tace și presa Românilor din Bucovina (!) numită Foaia poporului, care n'a aflat de bine să caște până acumă măcar gura în afacerea asta! Pentru o eventuală denumire alui Handl îi facem numai pe deputați noștri responsabili, căci au încă în mână puterea să-o înlature.

Societatea teologilor români „Academia Ortodoxă” a ales la adunarea ei generală din 17 Noembrie st. n. a. c. pentru al XXVII-an administrativ următorul comitet: President: Fabian Bodnărescu, Vicepresident: Alexi Lămivsch, Secretar I.: Victor Percec, Secretar II.: Ioan Creangă, Cassar: Dimitrie Frânciuc, Bibliotecar: Iancu Boca, Controlor: Ioan Nisoiu, Econom: George Ignatescu, Membru fără funcțiune: Dimitrie Voevidea.

Societ. Liga Românilor în Bucovina scoate de sub tipar o serie de cărți postale ilustrate, ce reprezintă 5 din cele mai vestite cetăți moldovenești din era principatului medieval ș a. Cetatea albă, Hotinul, Suceava, Neamțul și Chilia, însoțite și de un text istoric. Aceste cărți postale se pot comanda la Societatea Liga Românilor și la librăria Școlii Române în Suceava și la prăvăliile românești din Cernăuț, Strojineț și Gurahomorului. Prețul este 10 bani de bucată.

Serata „Bucovinei” și „Moldovei” în Suceava. La această serată nu s'au invitat din eroare multe persoane, cari sunt stimate de ambele întruniri și invitate la toate aranjările lor.

Cerând întrunirile scuzele lor acelor persoane, care acest fapt au fost jignite, le asigură de stima și venerațiunea lor.

Comers. Societatea acad. rom. „Junimea” aranjează Luni în 12 Decembrie a. c. la oarele 8^{1/2} seara — în sala filarmonică — comersul său festiv, prin care își inaugurează al 33 an de existență. Toți prietenii și debinevoitorii ai soc. „Junimea” sunt invitați pe această cale.

„Junimea”. În adunarea generală din 26 Noembrie a. c. au fost cu unanimitate de voturi numiți de membrii onorari ai soc. acad. „Junimea” următorii domni: Prea Sântia-Sa Dl. Dr. Miron Crîstea, episcopul Caransebeșului, D-l Dr. Vasile Lucaciu protopresviter, D-l Mihai Sadovoanu, director la teatru național din Iași, D-l Dr. Constantin Isopescul-Grecul, prof. univ., S-Sa Ambrosie Gribovici, paroch și C-Sa Traian Bădescu, protosincol.

Ne întreabă niște domni mari: Ce va face un țaran în Viena? Răspundem. Ce-au făcut ceilalți deputați? În sfatul împărătesc sunt foarte mulți țărani de diferite națiuni, așa că n'ar fi Boncheș cel dintâi țaran. Mare frică mai au cei dormici de deputăție, că țărani le-ar lua locul.

Frați munteni!

Votați la alegerea din 12 Decembrie numai pentru candidatul țărănesc cinstit

George Boncheș.

Toate acele persoane, cari au primit cele trei numere dintâi și nu le-a înapoiat au să plătească abonamentul pe cel puțin trei luni
Abonamentul se plătește înainte.